



Raadsvoorstel (Gewijzigd)

Onderwerp

Vaststellen Plan van aanpak Kockengen Waterproof

Datum raadsvergadering

25 september 2012

Werksessie

11 september 2012

Portefeuillehouder

P. de Groene eur ing

Afdeling

Wijken en kernen

Opsteller

erik.broeke@stichtsevecht.nl

Agendanummer

14

Registratie nummer

Z/12/12321-VB/12/01866

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. Het Plan van aanpak voor het project Kockengen Waterproof vast te stellen.
2. het benodigde projectbudget te betrekken bij de separate besluitvorming over de vaststelling van het vGRP 2012 -2016.

Samenvatting

In Kockengen daalt de veenbodem, wat leidt tot problemen met wateroverlast en risico voor woningfundaties. De gemeente erkent het probleem. En ook al kent het probleem verschillende probleem-eigenaren, de gemeente neemt het initiatief en de regie om tot een oplossing te komen. Dit doet de gemeente vanuit de wettelijke zorgplicht voor de ontwatering van het openbaar gebied en de inzameling en afvoer van overtollig (grond)water. Het project kent drie deelprojecten.

- Er wordt ingezet op het maken van een uitvoeringsplan voor duurzame ophoging van delen van het openbaar gebied en herstel van rioleringen.
- De problemen in de kern hebben een relatie met het waterregime in de omliggende polders. Samen met waterschap en provincie gaat worden gewerkt aan een lange termijnvisie om gezamenlijk op bestaande en toekomstige problemen te kunnen inspelen.
- Er worden randvoorwaarden m.b.t. de bodemdalingproblematiek geformuleerd voor de (eventuele) ontwikkeling van het 4^e kwadrant.

Voor de projectkosten wordt dekking gevonden bij het vGRP. Voor de besluitvorming en kosten van het genoemde uitvoeringsplan wordt ter afsluiting van dit project een separaat raadsvoorstel gemaakt

Bijlagen

- Plan van aanpak Kockengen waterproof met daarbij behorende bijlagen:
 - o Verantwoordelijkhedenmatrix met toelichting
 - o Raadsinformatiebrief na goedkeuring college van de Startnotitie Kockengen Waterproof

Doel en beoogd maatschappelijk effect

Het hoofddoel van het project is het in gezamenlijke verantwoordelijkheid waarborgen van de bewoonbaarheid van Kockengen en de daarmee gemoeide onderhouds- en beheerkosten zo laag mogelijk te houden.

De bebouwde kom van Kockengen heeft in toenemende mate last van het gebrek aan waterberging. Hierdoor is er op natte dagen op veel locaties sprake van water op straat. Anderzijds is het grondwaterpeil dusdanig laag dat er risico bestaat op schade aan gebouwfunderingen door droogvallende houten paalkoppen. Hierdoor is verlaging van het oppervlaktewaterpeil geen geschikte maatregel tegen de overlast van water op straat. Voor de korte termijn zijn dus andere maatregelen nodig om waterberging te creëren. Deze maatregelen moeten duurzaam en kostenefficiënt zijn. De belangrijkste oorzaak van het probleem in de bebouwde kom van Kockengen is bodemdaling door zetting en klink.

In de polders rond Kockengen is echter juist wel behoefte aan waterpeilverlaging vanwege de landbouwkundige bedrijfsvoering. De peilverlaging is hier nodig vanwege de voortgaande bodemdaling door oxidatie van de veenbodem. De belangen t.a.v. het waterpeil van enerzijds de bebouwde kom en anderzijds het omliggende landbouwgebied zijn dus met elkaar in strijd. Dit maakt de oplossing complex, temeer daar het peilverschil binnen en buiten de kern in de toekomst steeds groter zal worden. Voor de lange termijn is visievorming daardoor noodzakelijk op functies en maatregelen in het gebied.

De gemeente neemt met dit project de regie bij het oplossen van de nijpende problemen in de openbare buitenruimte en bij het ontwikkelen van een visie voor structurele oplossingen. Het waterschap en de provincie zijn medeverantwoordelijk vanwege hun taak op aspecten van de problematiek. Daarnaast hebben de particuliere eigenaren de eerste verantwoordelijkheid voor in standhouding van hun eigendom.

In het zogenaamde 4^e kwadrant is een uitbreiding van de woonkern voorzien. Het bestemmingsplan hiervoor is recent onherroepelijk geworden. Vanuit voortschrijdend inzicht weten we dat bouwen op traditionele wijze binnen enkele decennia zal leiden tot bodemdalingseffecten die we in huidige wijken kennen. Binnen het project Kockengen waterproof worden aanvullende eisen geformuleerd om 'waterproof' te bouwen en zo exceptionele beheerkosten in de toekomst te voorkomen.

Argumenten

De problematiek van water op straat is de verantwoordelijkheid van de gemeente vanuit de zorgplicht voor het ontwateren van openbaar gebied en het afvoeren naar riolering of oppervlaktewater. Omdat dat het meest acute probleem vormt neemt de gemeente de regie voor de gezamenlijke aanpak van de samenhangende problematiek. Maatregelen hebben pas duurzaam effect indien wordt samengewerkt met:

- het waterschap vanuit hun verantwoordelijkheid voor waterpeilen en het ontvangen van het wateroverschot
- de provincie vanuit hun verantwoordelijkheid voor het diepere grondwater en voor hun verantwoordelijkheid voor de strategische ruimtelijke ordening (lange termijn visie)

Gezien de situatie dat op een behoorlijk aantal locaties soms meerdere keren per maand, dagen lang water op straat staat, is uitstel van de aanpak van de meest nijpende probleemvakken niet verantwoord.

Kanttekeningen

De problemen van de bodemdaling in Kockengen zijn over vele decennia ontstaan. Tot nu toe zijn problemen die er uit voortkomen bestreden met korte termijn-oplossingen.

- Bewoners hebben allerlei constructies in de voortuin gebouwd om vanaf het straatpeil toegang te houden tot de woning;
- De gemeente heeft in de afgelopen decennia een aantal (delen van) straten opgehoogd met traditionele middelen, als zand en klinkers of asfalt met zeer tijdelijk resultaat. Door het extra gewicht versnelt de bodemdaling;
- Het waterschap heeft in het verleden waterberging gecreëerd door het waterpeil te verlagen (ca. 15 cm in de afgelopen 40 jaar)

Vanuit het feit dat het waterpeil niet verder naar beneden kan is de noodzaak om straten op te hogen vergroot. Om dit duurzaam te doen dient te worden gewerkt met lichte materialen. Dit vraagt forse investeringen, hetgeen in deze financieel zware tijd uitermate moeilijk is.

Door de bodemdaling is ook schade ontstaan aan ondergrondse infrastructuur (riolering en kabels en leidingen). Waar nodig moet samenwerking worden gezocht met andere beheerders van ondergrondse infrastructuur. Bij de keuze en fasering van de aan te pakken locaties moet niet alleen worden gelet op de watersituatie, maar ook op de urgentie vanwege andere, met name infrastructurele redenen. Zo wordt er efficiënt gewerkt en optimaal gebruik gemaakt van bestaande budgetten.

Door de ophoging van de openbare ruimte komen tuinen relatief laag te liggen. De bewoners van Kockengen zijn zelf verantwoordelijk voor de ophoging van hun terrein.

Communicatie

Veel bewoners ervaren de problemen met bodemdaling en wateroverlast. Er is de nodige aandacht geweest bij de pers voor het onderzoek van ingenieursbureau TAUW in 2011 en de startnotitie van dit project begin 2012. Draagvlak bij de bewoners voor de maatregelen is essentieel. Inwoners, raad, overheidspartners en belanghebbenden worden daarom reeds goed geïnformeerd over en betrokken bij het totale project.

Slimme participatie en communicatietechnieken die onderdeel zullen uitmaken van een overall communicatieplan passen bij de dynamiek van ieder deelproject en zorgen ervoor dat inwoners goed betrokken worden. In dit communicatieplan staat beschreven welke middelen nodig zijn binnen alle fases van het project. De productie van deze middelen wordt vertaald in een communicatiebudget en is onderdeel van het raadsvoorstel ten behoeve van het uitvoeringsplan. Belangrijk daarbij zijn duidelijke informatie over de verantwoordelijkheden van overheden en particulieren. Tegelijkertijd moet goed worden omgegaan met mogelijk te hoge verwachtingen. Gezien de financiële situatie zullen niet alle problemen (snel) kunnen worden opgelost.

Financiën en risico's

De projectkosten bestaan hoofdzakelijk uit de inhuur van een externe projectleider. Binnen de organisatie is onvoldoende capaciteit aanwezig om dit zelf te doen. Bovendien moet deze projectleider specifieke kennis van de bodemdalingsproblematiek inbrengen. Verder zijn er kosten voor communicatie en de inhuur van specialisten bij bijvoorbeeld een te organiseren budget. De totale projectkosten zijn begroot op € 83.000,-. Met name voor de deelprojecten 2 en 3 (langer termijn visie voor Kockengen en omliggende polders, en randvoorwaarden 4^e kwadrant) wordt ingezet op kostendeling met waterschap en provincie. In de project-stuurgroep moeten hierover afspraken worden gemaakt. Een deel van de kosten voor deze deelprojecten (totaal begroot € 51.000) wordt dus naar verwachting uiteindelijk niet door de gemeente gedragen.

In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) wat eveneens in deze periode in de gemeenteraad wordt behandeld is dit project als onderzoeksproject opgenomen. Voor de besluitvorming over het projectbudget wordt verwezen naar het raadsvoorstel en de besluitvorming over het vGRP 2012 - 2016.

Naar aanleiding van de werksessie van 11 september 2012

Subsidies: In het Plan van aanpak staan onder hoofdstuk 7 al twee subsidiemogelijkheden vermeld. Daarnaast zullen we ook andere mogelijkheden, regionaal, nationaal en Europees, (laten) onderzoeken. Het inschakelen van een subsidiedeskundige op basis van no cure – no pay is daarbij nadrukkelijk een optie.

4^e Kwadrant: In april 2012 is het bestemmingsplan met het daaraan gekoppelde exploitatieplan onherroepelijk geworden. Het exploitatie plan moet jaarlijks worden geactualiseerd. Bij deze actualisatie zullen de aan te scherpen eisen, gericht op het voorkomen van toekomstige bodemdaling, worden meegenomen. Al in 2007 heeft de voormalige gemeente Breukelen op de grond een Wvg gevestigd met als doel eigenaar te worden. De gemeente Stichtse Vecht heeft actief grondbeleid echter niet als eerste insteek en kiest liever voor een faciliterende rol. Er is op dit moment nog geen projectontwikkelaar in beeld. Het is onbekend of de eigenaar van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, gebruik wil

maken. De eigenaar zal worden betrokken bij het derde deelproject, waarin de aangescherpte eisen worden geformuleerd.

Vervolg

Deelproject 1 wordt halverwege 2013 afgesloten met een uitvoeringsprogramma voor de aanpak van het openbaar gebied van de kern Kockengen, alsmede met een voorstel waarmee uw raad wordt gevraagd de middelen voor die uitvoering beschikbaar te stellen. Extra middelen zijn echter niet voor handen en zullen dus moeten worden ingebracht in de beheerplannen door prioritering, herschikking en het verder in de tijd zetten. De concequenties daarvan zullen te zijner tijd in het raadsvoorstel worden opgenomen.

21 augustus 2012

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris

Burgemeester